

Posudek vedoucího diplomové práce

Jméno diplomanta: Adéla Hromádková

Téma a rozsah práce: Psychologické profilování pachatelů mnohonásobných vražd (95 s)

Datum odevzdání práce: 5. 4. 2020

Aktuálnost tématu

Jako téma své diplomové práce si autorka zvolila problematiku psychologického profilování. Zvolené téma lze považovat za teoreticky i prakticky relevantní, což lze dokumentovat na existenci specializovaných útvarů, které se v zahraničí věnují této problematice a rozvíjí ji v závislosti na aktuálních poznatcích vědy a s ohledem na potřeby praxe.

Náročnost tématu

Psychologické profilování představuje náročné téma, a to zejména pro jeho interdisciplinaritu. Propojují se v něm poznatky různých disciplín (trestní právo, kriminalistika, kriminologie, forenzní psychologie, viktimologie atp.). S interdisciplinaritou je spjata i pluralita a heterogenita subsumovaných tematických okruhů a poznatků. Konstatuji, že autorce se podařilo s oběma zmíněnými aspekty velmi dobře vyrovnat. Po metodologické stránce práce využívá adekvátní metody, zejména teoretické, tj. analýzu a komparaci různých literárních pramenů, interpretuje různé přístupy a kriticky hodnotí jejich přínos pro vyšetřování a dokazování určitých trestných činů.

Hodnocení práce

Cíl práce definuje autorka v úvodu: chce shrnout základní poznatky o psychologickém profilování a zjistit, zda existují určité všeobecně dané standardy pro profilujícího odborníka. Jejím cílem je zhodnotit možnosti a meze postupů psychologického profilování zejména v rámci vyšetřování mnohonásobných vražd. Vymezení cíle považuji za adekvátní. Mohu konstatovat, že autorce se takto vytyčený cíl podařilo naplnit. Ve své práci sumarizuje relevantní poznatky k tématu. Strukturuje téma do pěti hlavních kapitol. V první části vymezuje pojem psychologického profilování, nabízí stručný historický exkurz ohledně geneze problematiky profilování, zamýšlí se nad relevantní právní úpravou. Druhá kapitola popisuje různé přístupy k profilování. Ve třetí kapitole řeší autorka „techniky“ respektive postupy uplatňované v rámci tvorby psychologického profilu neznámého pachatele. Čtvrtá kapitola reprezentuje „klasiku“ psychologického profilování, tedy využití postupu při vyšetřování sériových vražd. Pátá kapitola se zabývá limity a možnostmi využívání postupů profilování (respektive OFA) v praxi.

Popsaná struktura práce je logická, věcná, umožňuje postihnout klíčové aspekty problematiky. Kladně hodnotím práci s odbornou literaturou a také snahu ilustrovat teoretický výklad na konkrétních příkladech a kasuistikách. Výkladové pasáže jsou psány přehledně, srozumitelně a bez zásadních věcných chyb či podstatných nepřesností. Jazyková a stylistická úroveň práce včetně úpravy splňuje rovněž stanovené požadavky. V roli vedoucího práce oceňuji zejména samostatnost autorky při zpracovávání tématu.

Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

K práci neuplatňuji žádné zásadní připomínky. Oceňuji snahu autorky o komplexní přístup k řešené problematice a také její snahu komentovat a zaujímat vlastní stanoviska. V textu

ovšem nalézám určitá polemická či málo diferencovaná tvrzení. Např. za polemické považuji zařazení fenoménu „Münchhausen by proxy“ do kategorie sériových vražd. Oba fenomény jsou dle jevových znaků a psychologické podstaty diametrálně odlišné. Rovněž v textových pasážích věnovaných popisu charakteristik sériových vrahů bych uvítala více kritičnosti k prezentovaným údajům, např. že u sériových vrahů bývá diagnostikována porucha sluchového zpracování (APD) ještě před tím, než začali páchat trestnou činnost. Obdobně je třeba brát s rezervou, že velké množství sériových vrahů vykoná povolání elektrikáře. Z přeceňování, respektive z generalizace poznatků, získaných na malých souborech pachatelů sériových vražd, mohou vzniknout chybné závěry o rizikových faktorech. Nastíněné připomínky však považuji za dílčí, nepředstavují zásadní výhrady k předložené práci.

Při obhajobě doporučuji zodpovědět následující otázky:

1. V DP zmiňujete využití profilování při spojování trestných činů do série. Objasněte blíže tuto aplikační oblast psychologického profilování.
2. V DP zmiňujete řadu pokusů o klasifikace (typologie) sériových vrahů. Jaká kritéria třídění používají? Jaký je jejich přínos pro postupy profilování?

Předloženou diplomovou práci doporučuji k závěrečné obhajobě.

Předběžně navrhuji klasifikaci stupněm výborně.

V Praze 14. 5. 2020

doc. PhDr. Ludmila Čírtková, CSc.